

6.time: Seksuelle
overgrep

“Seksuelle overgrep mot barn er forhold hvor barn og ungdom dras med på seksuelle handlinger som de ikke er modne for, samtykker til, eller forstår.”

Hva er seksuelle overgrep mot barn?

Noen ganger kan voksne eller eldre ungdom gjøre ting mot barn som handler om kropp og sex, og som ikke er greit. Det kan være:

- at noen sier ekle eller sårende ting om kroppen din
- at noen tar på deg på steder du ikke liker eller har sagt nei til
- at de prøver å få deg til å ta på dem, selv om du ikke vil
- at de viser deg filmer, bilder eller sier grove ting om sex
- at de truer deg eller sier du må gjøre det de vil, ellers skjer det noe dumt

Slike ting er aldri din skyld. Det er den voksnes ansvar å oppføre seg riktig. Du har alltid lov til å si nei og søke hjelp.

Hvis du noen gang opplever noe sånt – eller er usikker på om noe er greit – kan du snakke med en voksen du stoler på. Det kan være foreldrene dine, en lærer, helsesykepleier eller noen andre.

Vise film om Levi

<https://vimeo.com/776597765>

Juridiske kategorier

- Seksuell krenkende atferd
- Seksuell handling
- Seksuell omgang

Vi deler "seksuelle overgrep" opp i tre nivåer for å forstå forskjellene:

1. Seksuelt krenkende atferd (uten fysisk kontakt)

Dette er ting som ikke handler om berøring, men som likevel kan føles veldig ubehagelig eller skremmende. Det kan være:

- At noen viser deg nakenbilder eller porno du ikke vil se
- At noen sier grove ting om kroppen din – enten ansikt til ansikt eller på nettet
- At noen sender eller viser seksuelle bilder eller videoer uten at du vil
- At noen gjør seksuelle bevegelser eller "tuller" med kropp og sex
- At noen kysser deg mot din vilje
- At du må være til stede når andre har sex

Dette er ikke greit, og du har lov til å si ifra.

2. Seksuell handling (med fysisk kontakt)

Her snakker vi om at noen tar på deg eller får deg til å ta på dem, på en måte som handler om sex og som du ikke har samtykket til. Eksempler:

- At noen tar deg på rumpa, puppene eller mellom beina – med eller uten klær
- At noen prøver å få deg til å ta på deres kropp på intime steder
- At noen kliner med deg uten at du vil
- At du blir presset til å gjøre seksuelle ting med en annen person

Dette er ulovlig, og det er alltid den som gjør det som har ansvaret – ikke deg.

3. Seksuell omgang (den mest alvorlige formen for overgrep)

Dette handler om samleie eller lignende, altså de mest alvorlige seksuelle handlingene. Det kan være:

At noen tvinger deg til samleie – i skjeden, munnen eller rumpa

- At noen bruker gjenstander eller kroppen sin til å trenge inn i deg
- At noen får deg til å gjøre seksuelle ting med dem, som å onanere eller bli slikket
- At noen har sex med deg når du sover, er full eller bevisstløs
- At noen truer deg til å gjøre seksuelle ting – for eksempel ved å si at de vil dele nakenbilder av deg

Hvorfor truer noen?

Oftest vet personen at det de gjør er ulovlig. For å unngå å bli tatt, prøver de å skremme eller legge skylden på deg. Det er manipulasjon – og det er ikke din feil.

Om skyldfølelse

Mange som blir utsatt for overgrep føler på skyld. Kanskje fordi de kjente personen godt, kanskje fordi de ikke sa tydelig nei, eller fordi kroppen deres reagerte fysisk. Men hør her: Det er ALDRI din skyld.

Det er alltid den som gjør noe galt som har ansvaret – også hvis du var usikker eller ikke sa noe. Det er aldri barnet eller ungdommens ansvar.

Refleksjonsspørsmål til klassen:

Hvorfor tror dere det kan være vanskelig å si fra om slike ting?

Hvilke voksne kan dere snakke med hvis noe føles ubehagelig?

Hva kan vi gjøre i klassen for å støtte hverandre og gjøre det trygt å si ifra?

Filmen om Noah

Husker dere da vi snakket om grooming sist time, hvordan kjenner dere det igjen i filmen om Noah? (Treneren som viser Noah omsorg, hjelper han, sørger for å ha mer kontakt med han og gir gaver.

Grooming

Noen ganger prøver voksne – eller eldre ungdommer – å bli venner med barn, men ikke fordi de vil det beste for dem. De kan sende meldinger, gi komplimenter, være snille og spørre om hemmeligheter. Målet er å bygge tillit, og så få barnet til å gjøre noe seksuelt. Dette kalles grooming – og det er både skummelt og ulovlig.

Grooming skjer ofte på nett, som i spill, Snapchat eller TikTok, men det kan også skje i virkeligheten. Overgriperen prøver å få barnet til å møte dem eller sende nakenbilder – og alt dette er helt uakseptabelt og ulovlig.

Hvis du noen gang kjenner at noen sier eller gjør noe som føles feil – stol på den følelsen. Du har lov til å si nei og til å få hjelp.

Samtalespørsmål til klassen:

- Hva kan du gjøre hvis noen går over grensene dine?

Svar: Si fra – selv om det føles vanskelig.

-Hva tenker dere om at Henrik valgte å fortelle det som skjedde?

Svar: MODIG. Det å fortelle er en styrke, ikke en svakhet.

Viktige punkter å huske på:

- Den som gjør noe seksuelt med barn, har alltid ansvaret. Ikke barnet.
- Overgripere prøver ofte å skyld på barnet for å slippe unna – men det er en måte å manipulere på.
- Det kan hende at barnet synes noe føles spennende eller koselig – det betyr fortsatt ikke at det er greit. Det er den voksne som vet at dette er galt.

Å ikke si fra hjelper bare overgriperen. Å si fra kan stoppe flere fra å bli utsatt.

Stollek

Fra stol til stol: Underviseren leser et utsagn, elevene vurderer individuelt om de er enige eller uenige i utsagnet. Hvis de er uenige, blir de sittende på stolen. Hvis de er enige, reiser de seg og bytter plass med andre som også er enige. Hvis bare en reiser seg, bytter denne plass med underviseren.

1. Det er kun du selv som bestemmer over din egen kropp
2. Den som blir utsatt for seksuelle overgrep er selv skyld i at det skjer
3. En dame kan ikke være overgriper
4. Å snakke om seksuelle overgrep er viktig
5. Mange som blir utsatt for seksuelle overgrep føler skam fordi de tror det er deres skyld.
6. Det er straffbart i følge norsk lov å begå seksuelle overgrep
7. Seksuelle overgrep skjer bare i store byer
8. De fleste overgriperne er noen du kjenner (nabo, familie, trener, lærer, venn)
9. En jente som er full eller lettkledt legger opptil det selv hvis hun blir utsatt for seksuelle overgrep

10. En gutt kan ikke straffes hvis han har begått seksuelle overgrep når han var full
11. Hvis en først sier ja til sex kan en ikke trekke seg eller si nei underveis/ etterpå
12. Det kan være straffbart å ikke respektere andre sine grenser
13. Det er greit at en voksen som du kjenner tar deg på kjønnsorganene
14. Hvis du har opplevd seksuelle overgrep trenger du hjelp fra noen voksne du stoler på
15. Den som blir utsatt for seksuelle overgrep har aldri noen skyld eller ansvar for overgrepet

statistikk

Hvem er mest utsatt for overgrep av jenter og gutter?

Hvor mange er utsatt for overgrep?

Hvem utfører vanligvis overgrep?

Hvem tror dere overgriperen vanligvis er?

Hvor lang tid tror dere det vanligvis går før man forteller noen om overgrep?

Hvem er mest utsatt for overgrep av jenter og gutter?

Svar: jenter

Hvor mange er utsatt for overgrep?

Svar: Én av fem jenter og én av fjorten gutter (FHI) 5% opplever gjentatte overgrep gjennom sin oppvekst?

Hvem utfører vanligvis overgrep

Svar: Noen som barnet kjenner. Det kan være eksempelvis: Familiemedlemmer, familievenner, nabo, venner, lærer, idrettstrener (Vanligvis varer overgrep i fem år)

Hvem tror dere overgriperen vanligvis er? Kjønn og alder.

Svar: Overgrep mot jenter: Vanligvis menn (ca 97%)

Svar: Overgrep mot gutter: Oftest kvinner. Mange overgripere er unge. Når offeret er rundt 12 år, er overgriper i de fleste tilfeller under 18 år (69%).

Hvor lang tid tror dere det vanligvis går før man forteller noen om overgrep?

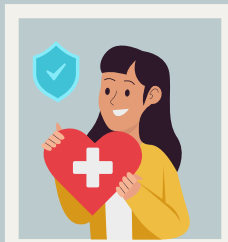
Svar: 17 år

Spør hvem som kan hjelpe før man trykker videre til neste side.

Hvem kan hjelpe?

Foreldre eller andre
familiemedlemmer

Helsesykepleier

Politiet

Barnas alarmtelefon

Lærer

Barnevernet

Hva kan du gjøre hvis noen går over grensene dine – eller noe ubehagelig skjer?

Noen ganger skjer det ting som gjør at vi føler oss usikre, redde eller skamfulle. Det kan være at noen har sagt eller gjort noe som ikke føltes greit, eller at noen har tråkket over grensene dine. Det er helt normalt å bli forvirret, og mange føler seg helt alene.

Mange tør ikke å fortelle om det som har skjedd fordi de er redde for at:

- foreldre eller venner ikke skal tro på dem
- noen skal kjefte eller bli sinte
- de selv har gjort “noe galt” og at det er deres feil

Det som er viktig å huske på er at det aldri er din skyld når noen har gjort noe som ikke er greit. Den som krenker grenser, har alltid ansvaret alene.

Hvis du går med noe vanskelig inni deg, kan det hende du:

- ikke vil gå på skolen
- trekker deg unna venner og familie
- slutter å spise eller sover dårlig
- føler deg trist, sint eller urolig
- mister lysten til ting du pleide å like

Dette er kroppens måte å si fra på – og det betyr at du trenger å snakke med noen.

Hva kan du gjøre?

Snakk med en voksen du stoler på. Det kan være en lærer, helsesykepleier, en tante, bestemor, trener – eller noen andre som gjør at du føler deg trygg.

Husk at du ikke trenger å ha alle ordene klare. Du kan si: «Jeg trenger å snakke om noe viktig som føles vanskelig.»

Du kan også ringe Alarmtelefonen for barn og unge på 116 111 – helt gratis, og du kan være anonym.